

ECLOGA I

TIMOETHAS

N1 v.1 "Dum fiscella tibi fluviali, Tityre, junco
 2 textitur et raucis immunia rura cicadis,
 3 incipe, si quod habes gracili sub harundine carmen
 4 compositum. Nam te calamos inflare labello
 5 Pan docuit versuque bonus tibi favit Apollo.
 6 Incipe, dum salices haedi, dum gramina vaccae
 7 detondent, viridique greges permittere campo
 8 dum ros et primi suadet clementia solis.

TITYRVS

9 Hos annos canamque comam, vicine Thymoeta,
 10 tu juvenis carusque deis in carmina cogis ?
 11 Diximus et calamis versus cantavimus olim,
 12 dum secura hilares aetas ludebat amores.
 13 Nunc album caput et veneres tepuere sub annis ;
 14 jam mea ruricolae dependet fistula Fauno.
 15 Te nunc rura sonant ; nuper nam carmine victor
 16 risisti calamos et dissona flamina Mopsi
 17 iudice me : mecum senior Meliboeus utrumque
 18 audierat laudesque tuas sublime ferebat.
 19 Quem nunc emeritae permensum tempora vitae
 20 secreti pars orbis habet mundusque piorum.
 21 Quare age, si qua tibi Meliboei gratia vivit,
 22 dicat honoratos praedulcis tibia manes.

THYMOETAS

23 Et parere decet jussis et grata jubentur.
 24 Namque fuit dignus senior, quem carmine Phoebus,
 25 Pan calamis, fidibus Linus aut Oeagrius Orpheus
 26 concinerent totque acta viri laudesque sonarent.
 27 Sed quia tu nostrae laudem deposcis avenae,
 28 accipe quae super haec cerasus, quam cernis ad amnem
 29 continet, inciso servans mea carmina libro.

TITYRVS

30 Dic age ; sed nobis ne vento garrula pinus
 31 obstrepat, has ulmos potius fagosque petamus.

THYMOETAS

32 Hic cantare libet : virides nam subicit herbas
 33 mollis ager lateque tacet nemus omne ; quieti
 34 aspice ut ecce procul decerpant gramina tauri
 35 omniparens aether et rerum causa, liquores,
 36 corporis et genetrix tellus, vitalis et aer,
 37 accipite hos cantus atque haec nostro Meliboeo
 38 mittite, si sentire datur post fata quietis.
 39 Nam si sublimes animae caelestia templa
 40 sidereasque colunt sedes mundoque fruuntur,
 41 tu nostros adverte modos, quos ipse benigno
 42 pectore fovisti, quos tu, Meliboeo, probasti.
 43 Longa tibi cunctisque diu spectata senectus

44 felicesque anni nostrique novissimus aevi
 45 circulus innocuae clausurunt tempora vitae.
 46 Nec minus hinc nobis gemitus lacrimaeque fuere,
 47 quam si florentes mors invida carperet annos,
 48 nec tenuit tales communis causa querelas.
 49 Heu, Meliboee, jaces mortali frigore segnis
 50 lege hominum, caelo dignus canente senecta
 51 concilioque deum. Plenum tibi ponderis aequi
 52 pectus erat. Tu ruricolam discernere lites
 53 assueras, varias patiens mulcendo querelas.
 54 Sub te ruris amor, sub te reverentia juris
 55 floruit, ambiguos signavit terminus agros.
 56 Blanda tibi vultu gravitas et mite serena
 57 fronte supercilium, sed pectus mitius ore.
 58 Tu, calamos aptare labris et jungere cera
 59 hortatus, duras docuisti fallere curas.
 60 Nec segnem passus nobis marcere juventam
 61 saepe dabas merita non vilia praemia musae.
 62 Saepe etiam senior, ne nos cantare pigeret,
 63 laetus Phoebae dixisti carmen avena.
 64 Felix o Meliboee, vale ! Tibi frondis odorae
 65 munera dat lauros carpens ruralis Apollo ;
 66 dant Fauni quod quisque valet, de vite racemos,
 67 de messi culmos omnique ex arbore fruges ;
 68 dat grandaeva Pales spumantia cymbia lacte,
 69 mella ferunt Nymphae, pictas dat Flora coronas.
 70 Manibus hic supremus honor : dant carmina Musae,
 71 carmina dant Musae, nos et modulamur avena.
 72 Silvestris te nunc platanus, Meliboee, susurrat,
 73 te pinus ; reboat te quidquid carminis echo
 74 respondet silvae ; te nostra armenta loquuntur.
 75 Namque prius siccis phocae pascentur in arvis
 76 vestitusque freto vivet leo, dulcia mella
 77 sudabunt taxi, confusis legibus anni
 78 messem tristis hiems, aestas tractabit olivam,
 79 ante dabit flores autumnus, ver dabit uvas,
 80 quam taceat, Meliboee, tuas mea fistula laudes.
 TITYRVS
 81 Perge puer, coeptumque tibi ne desere carmen.
 82 Nam sic dulce sonas ut te placatus Apollo
 83 provehat et felix dominam perducatur in urbem.
 84 Jamque hic in silvis praesens tibi Fama benignum
 85 stravit iter, rumpens livoris nubila pinnis.
 86 Sed jam Sol demittit equos de culmine mundi,
 87 fulmineos suadens gregibus praebere liquores".

ECLOGA II
 IDAS - ALCON

N2 v.1 Formosam Donacen Idas puer et puer Alcon
 2 ardebant rudibusque annis incensus uterque
 3 in Donaces venerem furiosa mente ruebant.
 4 Hanc, cum vicini flores in vallibus horti
 5 carperet et molli gremium compleret acantho
 6 invasere simul venerisque imbutus uterque
 7 tum primum dulci carpebant gaudia furto.

8 Hinc amor et pueris jam non puerilia vota
9 quis anni ter quinque, et mens et cura juventae.
10 Sed postquam Donacen duri clausere parentes,
11 quod non tam tenui filo de voce sonaret
12 sollicitumque foret pinguis sonus, improba cervix
13 suffususque rubor crebro venaeque tumentes,
14 tam vero ardentes flammati pectoris aestus
15 carminibus dulci possunt relevare querela ;
16 ambo aevo cantuque pares nec dispere forma,
17 ambo genas leves, intonsi crinibus ambo.
18 Atque haec sub platano maestis solacia casus
19 alternant, Idas calamis et versibus Alcon :

IDAS

20 "Quae colitis silvas, Dryades, quaeque antra, Napaeae,
21 et quae marmoreo pede, Naides, uda secatis
22 litora purpureosque alitis per gramina flores,
23 dicite quo Donacen prato, qua forte sub umbra
24 inveniam, roseis stringentem lilia palmis ?
25 Nam mihi jam trini perierunt ordine soles
26 ex quo consueto Donacen exspecto sub antro.
27 Interea, tamquam nostri solamen amoris
28 hoc foret aut nostros posset medicare furores,
29 nulla meae trinis tetigerunt gramina vaccae
30 luciferis, nullo libarunt amne liquores ;
31 siccaque fetarum lambentes ubera matrum
32 stant vituli et teneris mugitibus aera complent.
33 Ipse ego nec junco molli nec vimine lento
34 perfecit calathos cogendi lactis in usus.
35 Quid tibi quae nosti referam ? Scis mille juvencas
36 esse mihi, nosti nunquam mea mulctra vacare.
37 Ille ego sum, Donace, cui dulcia saepe dedisti
38 oscula nec medios dubitasti rumpere cantus
39 atque inter calamos errantia labra petisti.
40 Heu heu ! Nulla meae tangit te cura salutis ?
41 Pallidior buxo vitaeque simillimus erro.
42 Omnes ecce cibos et nostri pocula Bacchi
43 horreo nec placido memini concedere somno.
44 Te sine, vae, misero mihi lilia fusca videntur
45 pallentesque rosae nec dulce rubens hyacinthus,
46 nullos nec myrtus nec laurus spirat odores.
47 At, si tu venias, et candida lilia fient
48 purpureaeque rosae et dulce rubens hyacinthus ;
49 tunc mihi cum myrto laurus spirabit odores.
50 Nam dum Pallas amat turgentes unguine bacas,
51 dum Bacchus vites, divo sata poma Priapus,
52 pascua laeta Pales, Idas te diligit unam".
53 Haec Idas calamis. Tu, quae responderit Alcon
54 versu, Phoebe, refer : sunt aurea carmina Phoebos.

ALCON

55 "O montana Pales, o pastoralis Apollo,
56 et nemorum Silvane potens, et nostra Dione,
57 quae juga celsa tenes Erycis, cui cura jugales
58 concubitus hominum totis concedere saeculis,
59 quid merui ? Cur me Donace formosa reliquit ?
60 Munera namque dedi noster quae non dedit Idas,
61 vocalem longos quae ducit aedona cantus ;
62 quae, licet interdum, contexto vimine clausa,
63 cum parvae patuere fores, ceu libera ferri

64 norit et agrestes inter volitare volucres,
 65 scit rursus remeare domum tectumque subire
 66 viminis et caveam totis praeponere silvis.
 67 Praeterea tenerum leporem geminasque palumbes
 68 nuper, quae potui silvarum praemia, misi.
 69 Et post haec, Donace, nostros contemnis amores ?
 70 Forsitan indignum ducis quod rusticus Alcon
 71 te peream, qui mane boves in pascua duco !
 72 Di pecorum pavere greges, formosus Apollo,
 73 Pan doctus, Fauni vates et pulcher Adonis.
 74 Quin etiam fontis speculo me mane notavi,
 75 nondum purpureos Phoebus cum tolleret ortus
 76 nec tremulum liquidis lumen splenderet in undis :
 77 quod vidi, nulla tegimur lanugine malas,
 78 pascimus et crinem ; nostro formosior Ida
 79 dicor, et hoc ipsum mihi tu jurare solebas,
 80 purpureas laudando genas et lactea colla
 81 atque hilares oculos et formam puberis aevi.
 82 Nec sumus indocti calamis : cantamus avena
 83 qua divi cecinere prius, qua dulce locutus
 84 Tityrus e silvis dominam pervenit in urbem.
 85 Nos quoque te propter, Donace, cantabimus urbi
 86 si modo coniferas inter viburna cupressos
 87 atque inter pinus corylum frondescere fas est".
 88 Sic pueri Donacen toto sub sole canebant,
 89 frigidus e silvis donec descendere suasit
 90 Hesperus et stabulis pastos inducere tauros.

ECLOGA III : BACCHUS

N3 v.1 Nyctilus atque Micon nec non et pulcher Amyntas
 2 torrentem patula vitabant ilice solem
 3 cum Pan venatu fessus recubare sub ulmo
 4 coeperat et somno lassatas sumere vires ;
 5 quem super ex tereti pendebat fistula ramo.
 6 Hanc pueri, tamquam praedam pro carmine possent
 7 sumere fasque esset calamos tractare deorum
 8 invadunt furto. Sed nec resonare canorem
 9 fistula quem suerat nec vult contexere carmen
 10 sed pro carminibus male dissona sibila reddit,
 11 cum Pan excussus sonitu stridentis avenae
 12 jamque videns : "Pueri, si carmina poscitis, inquit,
 13 ipse canam. Nulli fas est inflare cicutas
 14 quas ego Maenaliis cera conjungo sub antris.
 15 Jamque ortus, Lenaeae, tuos et semina vitis
 16 ordine detexam : debemus carmina Baccho".
 17 Haec fatus coepit calamis sic montivagus Pan :
 18 "Te cano, qui gravidis hederata fronte corymbis
 19 vitea sarta plicas quique udo palmite tigres
 20 ducis odoratis perfusus colla capillis,
 21 vera Jovis proles. Nam cum post sidera caeli
 22 sola Jovem Semele vidit Jovis ora professum,
 23 hunc pater omnipotens, venturi providus aevi,
 24 pertulit et justo produxit tempore partus.
 25 Hunc Nymphae Faunisque senes Satyrique procaces

26 nosque etiam Nysae viridi nutrimus in antro.
 27 Quin et Silenus parvum veteranus alumnum
 28 aut gremio fovet aut resupinis sustinet ulnis,
 29 evocat aut risum digito motuve quietem
 30 allicit aut tremulis quassat crepitacula palmis.
 31 Cui deus arridens horrentes pectore saetas
 32 vellicat aut digitis aures astringit acutas
 33 applauditve manu mutilum caput aut breve mentum
 34 et simas tenero collidit pollice nares.
 35 Interea pueri florescit pube juvenus
 36 flavaque maturo tumuerunt tempora cornu.
 37 Tum primum laetas ostendit pampinus uvas :
 38 mirantur Satyri frondes et poma Lyaei.
 39 Tum deus : "O Satyri, maturos carpite fetus,
 40 dixit, et ignotos primi calcate racemos".
 41 Vix haec ediderat, decerpunt vitibus uvas
 42 et portant calathis celerique elidere planta
 43 concava saxa super properant : vindemia fervet
 44 collibus in summis, crebro pede rumpitur uva
 45 rubraque purpureo sparguntur pectora musto.
 46 Tum Satyri, lasciva cohors, sibi pocula quisque
 47 obvia corripiunt : quae fors dedit, arripit usus.
 48 Cantharon hic retinet, cornu bibit alter adunco,
 49 concavat ille manus palmasque in pocula vertit,
 50 pronus at ille lacu bibit et crepitantibus haurit
 51 musta labris ; alius vocalia cymbala mergit
 52 atque alius latices pressis resupinus ab uvis
 53 excipit ; at potus (saliens liquor ore resultat)
 54 evomit inque humeros et pectora defluit umor.
 55 Omnia ludus habet cantusque chorique licentes ;
 56 et venerem jam vina movent : raptantur amantes
 57 concubitu Satyri fugientes jungere Nymphas ;
 58 jam jamque elapsas, hic crine, hic veste retentat.
 59 Tum primum roseo Silenus cymbia musto
 60 plena senex avide non aequis viribus hausit :
 61 ex illo venas inflatus nectare dulci
 62 hesternoque gravis semper ridetur Iaccho.
 63 Quin etiam deus ille, deus Jove prosatus ipso,
 64 et plantis uvas premit et de vitibus hastas
 65 integit et lynxi praebet cratera bibenti".
 66 Haec Pan Maenalia pueros in valle docebat
 67 sparsas donec oves campo conducere in unum
 68 nox jubet, uberibus suadens siccare fluorem
 69 lactis et in niveas astrictum cogere glaebas.

ECLOGA IV
 LYCIDAS - MOPSVS

N4 v.1 Populea Lycidas nec non et Mopsus in umbra
 2 pastores, calamis et versu doctus uterque
 3 nec triviale sonans, proprios cantabat amores.
 4 Nam Mopso Meroe, Lycidae crinitus Iollas
 5 ignis erat, parilisque furor de dispere sexu
 6 cogebat trepidos totis discurrere silvis.
 7 Hos puer ac Meroe multum lusere furentes,
 8 dum modo condictas vitant in vallibus ulmos,

9 nunc fagos placitas fugiunt promissaque fallunt
10 antra nec est animus solitos ad ludere fontes.
11 Cum tandem fessi, quos durus adederat ignis
12 sic sua desertis nudarunt vulnera silvis
13 inque vicem dulces cantu dixere querelas.
MOPSUS
14 "Immitis Meroe rapidisque fugacior euris,
15 cur nostros calamos, cur pastoralia vitas
16 carmina ? Quemve fugis ? Quae me tibi gloria victo ?
17 Quid vultu mentem premis ac spem fronte serenas ?
18 Tandem, dura, nega : possum non velle negantem.
19 Cantet, amat quod quisque : levant et carmine curas.
LYCIDAS
20 Respice me tandem, puer o crudelis Iolla.
21 Non hoc semper eris : perdunt et gramina flores,
22 perdit spina rosas, nec semper lilia candent,
23 nec longum tenet uva comas, nec populus umbras.
24 Donum forma breve est nec se quod commodet annis.
25 Cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.
MOPSVS
26 Cervam marem sequitur, taurum formosa juvenca
27 et Venerem sensere lupae, sensere leaenae
28 et genus aerium volucres et squamea turba
29 et montes silvaeque : suos habet arbor amores.
30 Tu tamen una fugis miserum, tu prodis amantem.
31 Cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.
LYCIDAS
32 Omnia tempus alit, tempus rapit : usus in arto est.
33 Ver erat et vitulos vidi sub matribus istos
34 qui nunc pro nivea coiere in cornua vacca.
35 Et tibi jam tumidae nares et fortia colla,
36 jam tibi bis denis numerantur messibus anni.
37 Cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.
MOPSVS
38 Huc, Meroe formosa, veni : vocat aestus in umbram.
39 Jam pecudes subiere nemus, jam nulla canoro
40 gutture cantat avis, torto non squamea tractu
41 signat humum serpens. Solus cano : me sonat omnis
42 silva nec aestivis cantu concedo cicadis.
43 Cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.
LYCIDAS
44 Tu quoque, saeve puer, niveum ne perde colorem
45 sole sub hoc : solet hic lucentes urere malas.
46 Hic age pampinea mecum requiesce sub umbra ;
47 hic tibi lene virens fons murmurat, hic et ab ulmis
48 purpureae fetis dependent vitibus uvae.
49 Cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.
MOPSVS
50 Qui tulerit Meroes fastidia lenta superbae,
51 Sithonias feret ille nives Libyaeque calorem,
52 Nerinas potabit aquas taxique nocentis
53 non metuet sucos, Sardorum gramina vincet
54 et juga Marmaricos coget sua ferre leones.
55 Cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.
LYCIDAS
56 Quisquis amat pueros ferro praecordia duret
57 nil properet discatque diu patienter amare
58 prudentesque animos teneris non spernat in annis,

59 perferat et fastus. Sic olim gaudia sumet,
60 si modo sollicitos aliquis deus audit amantes
61 cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.

MOPSVS

62 Quid prodest quod me pagani mater Amyntae
63 ter vittis, ter fronde sacra, ter ture vapore,
64 incendens vivo crepitantes sulphure lauros
65 lustravit cineresque aversa effudit in amnem,
66 cantet amat quod quisque : levant et carmina curas.
67 Cum sic in Meroen totis miser ignibus urar ?

LYCIDAS

68 Haec eadem nobis quoque versicoloria fila
69 et mille ignotas Mycale circumtulit herbas ;
70 cantavit quo luna tumet, quo rumpitur anguis,
71 quo currunt scopuli, migrant sata, vellitur arbos.
72 Plus tamen ecce meus, plus est formosus Iollas.
73 Cantet amat quod quisque : levant et carmina curas".